

Retroversiuni

Antologie de proză scrisă de femei
Coordonatoare: Cristina Ispas

Postfață de Victor Cobuz

Editura Paralela 45

Cuprins

<i>Cuvânt-înainte</i> (CRISTINA ISPAS)	7
ȘTEFANIA MIHALACHE <i>Saturday night</i>	11
SIMONA SORA <i>Pisicăreasa</i>	27
ELENA VLĂDĂREANU <i>Stărcul auriu</i>	33
EMANUELA IGNĂȚOIU-SORA <i>Beculețe de Crăciun</i>	41
DIANA GEACĂR <i>È mult de lucru aici</i>	45
MONI STĂNILĂ <i>Vindem casele și fugim</i>	57
RAMONA GABĂR <i>Așteptare</i>	65
DIANA IEPURE <i>Etajul șapte al unui cămin de nefamiliști</i>	73
IONELIA CRISTEA <i>Ce mai face doamna Doctor?</i>	85
MONICA TONEA <i>Cheat day</i>	91

PAULA ERIZANU	
<i>Două femei</i>	103
DOINA RUȘTI	
<i>Găbițu</i>	113
OANA CĂTĂLINA NINU	
<i>Mobila</i>	121
MARIA ORBAN	
<i>Rochia roșie</i>	129
SIMONA GOȘU	
<i>Împăcare</i>	137
IOANA BRADEA	
<i>Să moară întâi bărbatul, pe urmă femeia</i>	153
CORINA SABĂU	
<i>Lili pleacă din Dănceni</i>	167
RALUCA NAGY	
<i>Povestea vieții mele</i>	181
MARIA MANOLESCU	
<i>A doua plecare</i>	189
ILINCA MĂNESCU	
<i>Sarcină depășită</i>	201
CRISTINA ISPAS	
<i>Unde fugim de-acasă</i>	213
SUZĂNICA TĂNASE	
<i>Omeneste</i>	227
RUXANDRA BURCESCU	
<i>Takotsubo</i>	237
<i>O antologie doar a lor?</i> (VICTOR COBUZ).....	250
<i>Mulțumiri</i>	258

Cuvânt-înainte

La începutul anului 2022, le adreșam mai multor autoare invitația de a scrie o proză scurtă care să aibă în centru un personaj feminin. Mai precizăm doar că mă interesa o *proză socială*, în care personajele respective să provină din medii dezavantajate sau să se confrunte cu situații complicate, să ilustreze o anumită problemă socială, sau, în orice caz, să nu beneficieze de chiar toate privilegiile posibile. După cum se vede, am formulat destul de vag cerințele, gândindu-mă că acest concept de *proză socială* vine astăzi la pachet și cu o serie de probleme, fiind mai greu de definit, după resuscitarea foarte recentă, dar și că ar putea genera discuții legate de *apropiere*, de exemplu, cel puțin în contextul unor anumite tipuri de abordări. Am și evitat, de altfel, să repet sintagma în discuțiile sau *mail*-urile ulterioare cu autoarele, bazându-mă, practic total, pe inteligența lor artistică.

Prin urmare, după aceste precizări inițiale, cel mai potrivit ar fi să spun că am lăsat lucrurile să curgă în voia lor, așteptând pur și simplu să văd ce surprize îmi vor pregăti autoarele. Niciuna dintre ele nu m-a dezamăgit, indiferent dacă a ales să respecte într-un totu idea originală, cum este cazul, de exemplu, al unor autoare precum Corina Sabău sau Ioana Bradea, în textele cărora este evidentă documentarea unui anumit mediu social și a unei anumite perioade, sau să se îndepărteze total de ea, cum este cazul Elenei Vlădăreanu, care ne propune singura privire masculină din toată antologia. Cu alte cuvinte, m-am bazat pe faptul că orice proiect bun presupune mai multe etape de schimbări și acomodări, considerând că o abordare relaxată va da mai multe roade decât una rigidă, în care aș fi ținut cu dinții de viziunea mea de la început. M-am bucurat mult, la final, să văd că am avut dreptate. Textele pe care le-am primit sunt nu doar foarte bune, dar și foarte diferite între ele,

ca stil, gen literar, tematică, orizont de probleme propuse și varietate de sentimente explorate.

Un alt lucru foarte important pe care l-am avut în vedere a fost să aduc în proiect autoare din generații diferite, asumându-mi că un echilibru perfect din acest punct de vedere este destul de greu de obținut. Bineînțeles, trebuie să precizez aici, scopul meu nu a fost niciodată acela de a include în prezenta antologie absolut toate scriitoarele din literatura română pe care le consider valoroase în acest moment sau de a le include pe cele mai valoroase. Mai sunt, din fericire, multe alte autoare care scriu foarte bine și pe care îmi propun să le cooptez în proiecte viitoare, poate chiar într-un *sequel* al prezentei antologii. Deocamdată, am simțit nevoia să mizez în primul rând pe diversitate, de vârstă, de stiluri, de viziuni (pornind de la ceea ce au mai scris autoarele înainte). În același timp, am vrut să invit în acest proiect, din curiozitate și din dorința de a le stimula, și autoare care sunt cunoscute mai mult sau doar ca poete sau nu au foarte multă experiență în zona de proză. M-am bucurat să le pot prinde aici cu texte excelente.

Motivul principal pentru care mi-am dorit să includ numai scriitoare a fost pentru că m-a interesat să văd cum arată la final o lume construită doar din priviri feminine. Care sunt problemele principale ale acestei lumi, pe care le intuiau deja, și în ce mod le afectează ele pe protagoniste. Am avut în minte, cu alte cuvinte, conceptul de *female gaze*, propus de Laura Mulvey (1981), dar fără să le atenționez sau să le condiționez pe autoare să țină cont de acest concept sau să se poziționeze într-un anumit fel în textele lor. Am considerat că propriile lor interese inerente, faptul că sunt ele însele ancorate în realitate și în prezent, dar și ideea că textele lor vor contribui la o antologie care include doar voci de scriitoare vor fi suficiente în acest sens. Din nou, nu m-am înșelat. Și, bineînțeles, un alt lucru pe care mi-am dorit să-l arăt prin această antologie este acela că avem din ce în ce mai multe prozatoare de valoare, multe dintre ele lansate în ultimii zece ani. Sper ca acest volum colectiv să le confere un strop de vizibilitate în plus, în special având în vedere faptul că el apare într-un an în care un proiect foarte important și necesar cum a fost (și să sperăm că va mai fi) Premiile Sofia Nădejde pentru literatura scrisă de femei ia o pauză. Dincolo de orice grupări și acțiuni feministe la care bănuiesc că multe dintre autoarele din *Retroversiuni*, de exemplu, nu ar adera, acest proiect, Premiile Sofia Nădejde pentru literatura scrisă de femei, a reușit să obțină adevărată (mai înflăcărată sau mai ezitantă) a tuturor generațiilor de scriitoare, ceea ce a însemnat și înseamnă enorm pentru literatura română scrisă de femei, dar și pentru literatura română în

general. În același timp, deși se văd foarte bine, acum, toate aceste câștiguri, cred că e nevoie în continuare de un efort comun pentru ca ele să rămână valabile pe termen lung.

În ceea ce privește titlul, *Retroversiumi*, cred că oricine cunoaște cuvântul sau îl va căuta în dicționar va înțelege la ce m-am gândit când l-am ales. Și anume, m-am gândit la faptul că orice text literar bun ar trebui, în opinia mea, să includă și această preocupare la bază de a deconstrui o lume/o poveste/un discurs/o idee pe care autorul o consideră ca fiind nepotrivită, greșită, lume/poveste/discurs/idee care au fost la rândul lor construite de către altcineva. Pentru că eu cred foarte mult că fiecare dintre noi poate schimba ceva în jur printr-o poveste, fie nouă sau veche, dar respusă, recontextualizată, reinterpretată, oricât de mică ni s-ar putea părea sau ar fi acea schimbare.

Cristina Ispas

ȘTEFANIA
,
MIHALACHE

EDITURA PARALELA 45
Retroversuni

Saturday night

Saturday night, I feel the air is getting hot/ like you, baby... na na na na na na na na, pretty baaaaby...

Asta-mi lălăie în cap, acum cât fac toate pregătirile, ies sexy din duș, mă fricționez bine cu prosopul întâi pe păr, să iau toată apa care se scurge din șuvițe, mai am câteva blonde, exact ca Whigfield, de la decoloratul de acum doi ani, și abia pe urmă pe tot corpul, iar apoi mă înfășor în prosop și îmi pun unul și pe cap, în chip de turban, sunt fix acolo în videoclipul ăla. Cu o mână butonez telefonul să văd când a fost scoasă melodia asta, că știu că e demult... *no fucking way*, e din '94! Mă străbate un fior. Ce naiba făceam eu în '94, că dac-ar fi să mă gândesc câți ani aveam nu vreau și nu pot.

— Mamaaaa, uite ce-am făcut, se aude vocea lui Nico. Mă reped să-i deschid, că știu că năvălește ca turbatul.

— Auuu! și zgomot de piese de lemn de căzute pe jos și, instantaneu, urlete revoltate. Îl văd pe jos printre piesele de lemn de la Jenga.

— Mamaaaa! Mi-ai distrus construcția! Și voiam s-o vadă și tatiiii!

E roșu la față de nervi, așa se enervează mai tot timpul de când a plecat cretinul de tac-su, dar tot pentru el construiește și desenează și modelează în lut.

— Iartă-mă, n-am vrut. M-am grăbit să văd ce-ai făcut.

Îl iau în brațe, îi acopăr corpul cu îmbrățișarea mea, îi simt bătăile inimii în gât, amestecate cu muci și saliva, cu icnetele și cu sughițurile. Fără să mă pot abține, mă uit la ceasul de perete din living, e 6.30, cretinul ar fi trebuit să fie aici deja, să-l ia.

— Când vine?

— Imediat. Sigur e blocat în trafic. Îl sun și vedem.

Nico se apucă să strângă piesele de Jenga, dându-și în același timp părul transpirat după ureche.

Dau să sun, ia, că am mesaj pe Whatsapp de la el și asta nu poate fi de bine. Delegație de urgență, pe bune? Hai, mă, cine pleacă în delegație pe ultima sută de metri? Mă duc în dormitor, închid ușa după mine și sun. Și zbier în șoaptă, sunt expertă la zbieratul în șoaptă. Și la datul cu pumnul în perete sau cu piciorul în ușă în șoaptă.

— Îți bați joc de mine? Și de el? Te așteaptă, boule! Și am și eu un program!

— Nu, mi l-am făcut de două săptămâni! Știu că tu crezi că eu n-am de ce să mai am viață, că la ce-mi trebuie, da' uite. În niciun caz! Nu cred nimic. Nicio delegație, te duci cu curva de șef-ta să i-o tragi undeva frumos. Vorbesc cum vreau! Să nu îndrăznești să închizi!

Închide și-n același timp Nico deschide ușa de la dormitor, și-a șters lacrimile, e îmbrăcat cu *hoodie*-ul lui preferat.

— Gata, vine?

Mă așez moale pe pat.

— Vino aici, la mama.

Copilul se așază lângă mine și mă privește întrebător. Degeaba aș mai încerca să-l sun pe idiot, sigur și-a închis telefonul. Așa face de fiecare dată. Și o să apară când vrea el, cu un cadou pentru Nico, iar asta o să uite tot. Înghit în sec. Trag aer în piept și m-aud spunându-i:

— Tati are o delegație urgentă și nu are cum să vină.

Deja îi tremură buza de sus, o, fir-ar, nu suport să văd asta.

— Dar data viitoare îți aduce ceva super-frumos!

Degeaba, lacrimile îi joacă în josul ochilor. Mă concentrez.

— Un transformer, Nico! A promis!

Își trage nasul, se uită la mine, nu știe ce să creadă sau dacă asta ar trebui să-l împace.

— Pe Bumblebee?

— Pe Bumblebee, clar!

— OK. Atunci ne jucăm ceva? Și-mi faci și popcorn? Te roog...

A, eu. Eu care trebuie să merg la concert în club în seara asta. Cu Simo, care s-a rugat de mine cu cerul și cu pământul. Și vreau să merg, sunt Implant Pentru Refuz și nu i-am văzut niciodată live, dar muream după ei când... când... vorba lor „Într-un loc de atunci/ când“. Și-am dat și aproape ultimii bani pe bilet. Noroc că tre' să intre pensia alimentară de la bou. Nico s-a așezat cu capul în poala mea. Îmi afund nasul în părul lui care, atunci când e transpirat, mai miroase ca atunci când era bebe. Tre' s-o sun pe Simo. Îi ridic ușor capul din poală.

— Du-te tu și caută ce joc vrei să ne jucăm, că eu trebuie să o sun pe Simo, și pe urmă vin la tine, ok?

— OK.

Iese și eu sun.

— Fată, ești gata? Io m-am schimbat până acum de trei ori.

— Băi, Simo, chestia e că... n-am cum să mai vin. Pentru că idiotul nu mai vine să-l ia pe Nico. Delegație urgentă, și fac și semne de ghilimele în aer, tre' să scap e obiceiul ăsta că e cam fumat.

— Ceee? Nu! Deci, nu! N-ai cum! Nu te las. Tre' să vii. De când am zis că mergem???

— Și ce să fac, mă?

— Nu știu, băi, n-ai ieșit din casă de juma' de an, nu se poate așa ceva! Nu poți să-l lași la un vecin, ceva?

— Tu ești nebună? Nu, nu pot.

— Știu! Cheamă o bonă din aia, cu ora. Știu eu o firmă, o mai folosește Diana Grozavu de la Daune.

— *No shit*, că io-mi și permit, că io am salariu lu' aia. Io am 3.000, din care 700 creditu' pe care l-am preluat de la bou ca să avem, Nico și cu mine, casa noastră.

— Da, mă, știu. Că nici eu n-am.

Nico deschide ușa dormitorului și bagă capul. E bosumflat, colțurile gurii în jos.

— Mamaaa, nu știu ce să jucăm.

— Stai, așa, că mai am puțin și vin.

Îi mimez mai mult decât îi zic, dar s-a obișnuit să citească de pe buze. Și îi fac semne să mă lase când vorbesc la telefon. Și cu asta s-a obișnuit. De obicei este de la serviciu și știe că e important, că de acolo vin banii de mâncare și de haine și de întreținere. Îi explic tot, să știe și să înțeleagă. Se întoarce și iese.

— Bine, deci bona iese din calcul.

— Simo, zău, hai s-o lăsăm baltă.

— Hai, mă, e trupa ta preferată și-ai dat și banii pe bilet.

— Da, mă, știu.

— Ei, nu ceda așa, gândește-te la o soluție. Dacă-l culci mai repede?

— A, și cum să fac? Că el mai repede de 9-9.30 nu se culcă.

— Te pui cu el în pat mai devreme, stingeți lumina și aia e.

— Nu adoarme, femeie! Ce vrei, să-l îmbăt?

— A, haaa haaa. Nu, mă.

Ștefania Mihalache

— Și oricum, chiar dacă adoarme, tot nu pot să plec, dacă se scoală și nu mă găsește? Auzi, mă, nu găsești tu pe cineva să-i dai biletul meu?

— Acuma? Păi toată lumea are planuri pentru sâmbătă seara. Și eu oricum am zis că merg la IPR cu tine.

— Da, că ți-e milă de mine. S-o scot și pe amărâta asta părăsită de bărbat din casă.

— Băi, ești nebună! Doar știi că și mie-mi plac și nimeni din gașca mea n-are treabă cu ei. Hai, hai să ne mai gândim.

Nico intră din nou. De data asta decis, mă ia de mână și mă trage după el.

— Maaamiii, haaaa!

— Auzi, da' știi ce: ia-l cu tine!

— Cum să-l iau, mă? Păi ăla-i loc de mers cu copilul?

— Hai, mă, că nu-i așa de mic, are totuși 9 ani.

— Aproape.

— Băi, nu. O să fie super-zgomot, călcare în picioare, aer irespirabil.

— Maaamiii!

— Ba nu, că nu se mai fumează în interior, și la IPR sunt oameni ca lumea, rockeri.

— A, haha haaa, care dacă se-mbată...

— Atunci plecăm și gata! Și pentru zgomot, uite, am niște căști de protecție, de la vară-mea. Ea a fost cu aia mică la vreo două festivaluri, și așa s-a dus, cu căștile. Trec și le iau. Hai, pe bune! Îl pregătești, și la anu' e numa' bun de Electric Castle!

Asta simte că încep să ezit. N-o să mai am scăpare.

— Hai, hai. Știi că vrei!

— Dacă află ăla e-am dus copilul în club, la concert rock...

— Pe buneee? Chiar așa? Și poate nu află, na.

— Păi n-o să-i zică fii-su?

— Haide, bă, *show some coaie*.

— Pfff, ești dusă.

Mă uit la Nico.

— Are părul lung. Ar merge.

— Veeezi? Hai, că n-are ce să se întâmple. Nu-ți place, iei un Uber și pleci.

— Că și am eu bani de Uber.

— De Uber îți dau eu, na.

— OK. Hai să-ncercăm.

— Yeeeee! Ne vedem în față la Cool House, da? La fără 10, să nu ne călcăm în picioare.

Adică, na, n-o să fie nicio călcare în picioare, ziceam și io așa.

— Da, sigur, sigur.

Închid telefonul. Mă uit la Nico, pornesc puțin în direcția în care mă trage, pe urmă opun rezistență, mă înțepenesc pe loc.

— Auzi, am o idee: vrei să ieșim în oraș în seara asta?

— Unde? La mall la locul de joacă? Haaai, că n-am mai fost demult!

— Ăăă, nu chiar. Oricum e închis locul de joacă la ora asta. Mă gândeam să vii cu mine la concert. În club!

— Oau! Tare!

— Chiar? Super, stai să mă-mbrac și eu, tu arăți super așa!

Deschid dulapul. Aveam în cap câteva outfituri rock, pantaloni rupți, geacă de piele ecologică, dar cu ținte, sau fustă de piele neagră cu ciorapi plasă și bocanci, dar apuc un tricou negru și blugii de toată ziua și-s gata. Avusesem în cap și-un machiaj goth, mă duc la oglindă să mi-l fac. Nico e la ușă, își încalță adidașii, iau un gloss și-l dau pe buze, sunt numai bună de mers la Mega, dar aia e, ridic din umeri, mă duc să mă-ncaț, măcar am bocancii cu platformă, sunt pionier.

Coborâm scările blocului, mă strânge de mână, moare de entuziasm.

— Mami, eu am mai fost în club?

— Nu, iepurilă, n-ai mai fost.

— Și cum e în club?

— Cum să fie, e cu lumini, și muzică, și fum artificial.

— Fum artificial?

— Da, adică îl fac ei, cu un aparat.

— Ce aparat?

— Nu știu exact, că nici eu n-am văzut, dar e ca la nuntă la mătușa Daria, dacă mai știi. Atunci când a ieșit fum și mătușa Daria și cu unchiul Teodor au dansat și au ieșit din el. Un fel de mașină.

— O mașină de fum?

— Exaaact.

— Auzi, tu și tata ați avut mașină de fum la nunta voastră?

Îl strâng de mână și încep să alerg, îl trag bezmetic după mine.

— Hai să prindem douăștreiuuuuuu...

Dacă nu-l prindem, altul mai vine după minim 45 de minute. Am alergat de mi-au ieșit ochii după autobuze și tramvaie în ultimul an. Tot de când a plecat bou.

Ștefania Mihalache

Boul, pe naiba, idioata sunt eu, că n-am fost în stare să iau carnetul. Bine, nici n-am avut bani de ore suplimentare.

— Hai, sus, sus! Bravo, du-te repede și stai pe scaun.

Aleargă, se așază, eu prind un loc pe scaunul din spatele lui și-mi trag sufletul.

— Ați avuuut?

— Nu. N-am avut.

Tramvaiul ajunge pe porțiunea de instabilitate pe șine și ne aruncă dintr-o parte în alta.

— Ține-te bine, îi spun, și-i arăt bara scaunului din față.

Suntem ca în *roller coaster*. După jumătate de oră iată-ne în față la Cool House. Câteva fete care abia se văd de piercinguri, ștrampii ruți, ruj maro închis și conturul buzelor cu negru. Nu-mi vine să cred că a revenit moda asta. Simt o mână pe după gât, văd unghii vopsite cu negru, o voce îmi sparge timpanul.

— Fatăăăă, ai ajuuuuns!

Mă întorc la Simo. Pantaloni de piele, bocancii ei cu țințe pe care-i ia uneori și la birou, deși n-avem voie decât cu stiletto. Geacă de piele. Și cercei de piele. Și un pandantiv de piele agățat la un lanț gros cu zale.

— Ce faci, puștiuleee..., zice, și-i ciufulește părul lui Nico. Te-a scos mami la club?

— Da, zice Nico, cam nesigur, uitându-se în jur.

Se uită degeaba, nu mai e niciun copil.

— Ai adus căștile?

— Da, uite-le, spune Simo, le scoate din rucsac și i le dă lui Nico.

— Ce cool sunt! Nico le ia entuziasmat, le pipăie buretele și logoul inscripționat cu litere neon. Merg să le conectez la telefon?

— Nu, puiule, nu sunt pentru asta. Le pui înăuntru când începe muzica.

— Păi de ce?

— De protecție. Că se aude foarte tare și nu e ok pentru tine.

— Și atunci de ce am mai venit, dacă nu pot să aud?

Pentru că n-am cu cine să te las, pentru că era seara mea liberă la care mă gândesc de o lună, pentru că nici măcar nu sunt îmbrăcată de concert rock ca toată lumea, pentru că oau, câtă agitație sâmbătă seara, câtă lume, ce relaxată, ce naturală, ce firească e toată lumea, cât cool, cool, cool.

— Mulțumesc, îi spun tipului de la intrare care îmi pune brățara. Dă mânuța, îi spun copilului, care o întinsese deja, încântat.

Avem brățară albastră, și eu și el. Fix ca la maternitate, când s-a schimbat tot. Atunci, la terapie intensivă, mi-am pipăit toată noaptea brățara, cu un gest inconștient, murind de dorul lui, după ce-l văzusem doar un minut când l-au scos și apoi au dispărut cu el la neonatologie. Și nu știam nici când o să-l văd, nici când o să mă pot mișca, pentru că încă nu simțeam nimic de la mijloc în jos, și tot pipăiam brățara, fiindcă era singura mea legătură cu ființa aia mică și nouă, care strălucea de nouă ce era. Și apoi toată noaptea părea că la televizorul din camera asistentelor a rulat pe canalul de muzică o singură melodie, din care eu am reținut și am îngânat și eu în minte bucățica de vers, *my love for you insatiable*, și mă gândeam la bucățica aia nouă de om pe care abia apucasem să o țin în brațe și să mă mir că are tot ce au toți oamenii, obraji și frunte și ochi și piele, că e chiar un om pe bune și a ieșit din mine, și fără să stăm mai mult de un minut împreună simțeam exact asta, *my love for you insatiable*, iar pe urmă m-am gândit că o să-l iau în brațe și o să mergem acasă și o să fim cea mai fericită familie, urmau zile de aur.

Simona țopăie în spatele meu.

— Fatăăă, nu-mi vine să cred că te-am scos din casă.

Nico țopăie și el. Din doi pași Simo e la bar, cu Nico după ea.

— Un Cosmopolitan, te rog! strigă ea.

Cosmopolitan vreau și eu. Dar mă uit pe tabla neagră unde-s afișate prețurile și văd că e 30 de lei.

— O Skol, vă rog, și un fresh de portocale.

— Yey, se bucură Nico.

25 plus 13 e 38 plus 2 lei călătoria la tramvai 40. Am scos ultimii 100 de lei de pe card, că oricum trebuie să intre pensia alimentară pentru Nico, de la cretinul de tac-su. Și mai aveam 10 lei pe fundul genții. 110 minus 40 egal 70. De când am rămas singură, am obiceiul să țin evidența banilor în cap. În club e muzică din anii '90 și mă trezesc că mă bățai din reflex, iau o gură de bere, Nico suge din suc cu paiul și mă simt bine. Oau, mă simt bine. Uite că se poate să trăiești și după ce ai fost părăsită. Uite că se poate să ieși și dacă ești mamă singură.

— Eeeiii, uite că te dezmorțești, mă laudă Simo.

Zici că te-a lovit asteroidul după ce-ai rămas singură sau vreo epocă glaciară și acum toată lumea se bucură să vadă că te „dezmorțești“. Dar și eu tot așa mă simt. Nu m-aș mira să-mi crească un fir de iarbă din nas. Uite că s-a dus berea. Oau, și m-am amețit. Ce naiba, de la o bere.

— M-am amețit, strig la Simo.

Ștefania Mihalache

— Ce naiba, de la o bere?

Ridic din umeri.

— Aoleo, vai de capul tău. Ești praf.

— Păi ce vrei, mă, unde să beau dacă nu ies?

— Acasă, femeie, cum unde să bei. N-ai simțit și tu nevoia, mai ales după...

Și pe după nu-l numim. Numai dacă pomenesc eu, altfel e chestia aia fără cuvinte care ți s-a întâmplat după care nimeni nu se mai uită la tine la fel. Deși tu n-ai făcut nimic, n-ai schimbat nimic. Tu ai fi mers mai departe cu masă, casă, serviciu, o ieșire de weekend, sex când se putea, problemele lui, câteodată ale tale, dar mai puțin, și nici nu conta pentru că te încălzeau amintirile cu chefurile din facultate, Rev-ul de la cabană unde v-ați tras-o prima dată, cum ați stat atunci îmbrățișați sub cergile groase și păroase, și pieptul lui era păros și depozita acolo căldură cât pentru o viață.

— Am simțit, dar nu pot să beau acasă cu Nico.

— De ceeee?

Din tavanul clubului coboară peste noi fascicule verzi și roz. Nico se învâрте după ele.

— Ce exemplu îi dau lu' fiu-meu?

— Bine, bea și tu după ce se culcă.

— Nu pooot. Mi-e frică să beau cu el în casă.

— De ce, mă?

— Mi-e că mă amețesc, și pe urmă mă culc și las deschis gazul sau apa sau uit vreo lumânare aprinsă. Sau ușa deschisă.

Simo se uită la mine cu o compătimire dureroasă de parcă i-aș fi zis că în fiecare seară îmi smulg unghiile și le mănânc. Apoi se adună ca o adultă ce e și se orientează spre rezolvarea de probleme:

— Măcar acuma mai ia-ți o bere!

— Dar nu mai încep și ăstia concertul?

— Stai să se mai strângă lumea.

— Da, și să facem consumație.

— Păi, nu?

Mai cer o Skol, mai dau 13 lei.

Nico vede imediat, vine și se lipește de mine:

— Mai vreau și eu un suuc!

Ce spirit practic dovedește câteodată. E uimitor. Aș zice că seamănă cu tai-că-su, dar asta zic toate femeile părăsite.

— Mai dați-mi și încă un fresh de portocale.

Încă 25 de lei. 70 minus 38 e 32. Ei, lasă că nu ieșim în fiecare seară. Nico ia paharul cu amândouă mâinile, e nemaipomenit de pofticios și se bucură de orice primește, de parcă ar fi primit lucrul ăla pentru prima dată. Cu un copil ca Nico e foarte ușor să te bucuri de bucuria lui.

Simo dansează *reggae*. Numai asta n-a mai fost înainte de un concert rock.

— Hai că-i bine! E bineeee!

— Ce-i bine, mă, ce-i cu muzica asta?

— Cre' că vor să trieze publicu'! țipă ea. Stai c-am văzut pe cineva, scuze!

Se duce către o gașcă din care nu știu pe nimeni. Rămân la bar cu Nico și așa mai trec două melodii, se agită de câteva ori cortina de pe scena unde o să cânte Implant Pentru Refuz, dar nu iese nimeni, iar mie berea mi s-a dus în picioare. Și nici nu e rău! De când n-am mai simțit eu amețeața asta plăcută și căldura asta în stomac! Și cred c-o să fie bine! Da, până la urmă totul o să se aranjeze!

— Nico, hai să dansezi cu mami!

Îi iau de mâini și ne învârtim. Învârtim, învârtim, învârtim! Câtă energie are copilul ăsta!

— Maaami, mai înceeet!

Na, că l-am luat pe sus. Un grup de rockeri masivi și bătrâni se uită dezaprobat în spre noi. Cruci, lanțuri și ținte, dar altfel, v-ați cumițit, 'ai? Chiar că s-au cumițit, își strâng mâna ca niște corporatiști, și-s așa curați... bărbieriți, frezați, n-ai zice că acu douăș' de ani își vărsau pe pereți mațele amestecate cu vodcă. Dar ce plete aveau și cum le lucea părul atunci. De la kilele de gel. Îmi trag sufletul. Ce bine e să ieși din casă.

Nico tocmai dă pe gât suncul rămas și se înalță să pună sticla pe bar. Peste căpșorul lui blond curge lumina verde, zici că-i un extraterestru mic. Parcă văd că mai cere un suc.

Simo mă bate pe umăr.

— Hai, că-ncepe.

IPR ies victorios din culise, îmbrăcați în lumină mov. Clubul s-a umplut, lumea chiuie. Chiui și eu din rărunchi. Și începe în forță. Îi pun căștile lui Nico pe urechi. Și încep să dau din caaaap. Simo dă și ea din cap, sare, face cu mâna în aer simbolul rockerilor. Părul îmi acoperă fața, și când dau din cap e superbine, cad din el tot felul de chestii, toate chestiile. Ca niște șuruburi, piulițe dintr-o mașinărie din aia de la care scoți un cui și pică totul pe afară.

Ștefania Mihalache

Simo îmi dă un cot și-mi arată cu capul spre Nico. Copilul se uită la mine cu ochii mari de tot. Își scoate căștile.

— Mamaaa, ce faci?

Ăăăă... Mă uit la Simo care râde, mă uit la ceilalți.

— Ce face toată lumea, mami! Pune-ți căștile la loc, nu e muzică pentru copii!

I le pun la loc și mai pun și mâinile peste ele și îi strâng capul la piept. Se zbate și se eliberează. Își încrucșează mâinile la piept, e supărat când face așa. Îl mângâi pe cap, chiar înainte să izbucnească un val de țipete. Apuuuuu! O să cânte Apus!

Pe scenă apare o tipă cu părul lung, negru, nici nu știu cine e, parcă n-am mai auzit-o în varianta asta, dar nici nu contează.

„Ai întrebat prea mult să afli un răspuns/ Un soaaaaree a apuuuu“...

Mă legăn într-o parte și-n alta și simt cântecul până-n inima inimii. Și chiar dacă e normal să mă gândesc la el, că eram cu el când am auzit-o prima dată în mașină, reproșul e mai puternic. „Fără să vrei departe m-ai împins/ De tine m-am desprins“, și chiar dacă e normal să mă gândesc că nu era decât o după-amiază de sâmbătă ploioasă în care veneam de la Carrefour și tăceam că n-aveam nimic să ne spunem, dar eu mă uitam la el și încă mă simțeam bucuroasă că-l văd, reproșul e mai puternic. Și ajunge și acolo sus, la punctul cel mai de sus când spune: „Acum când te-ntâlnesc și ochii tăi/ Mă-mbracă în scânteii“, acum înțeleg că ochii tăi nu m-au îmbrăcat niciodată în scânteii și asta a fost problema și reproșul nu e destul de puternic. Da, îmi simt lacrimile pe față, era normal să se-ntâmpale și asta, muzică cu bere și neieșit din casă un secol cam asta dau... Dar Nico se agață de mine, îmi înconjoară talia și zău că el chiar mă-mbracă în scânteii. Ne legănăm unul lângă altul, e trist și e bine, numai că săracul e mort de somn. Se sprijină de mine, acum dansăm împreună. Noi doi împotriva lumii. Hai să nu te trag în filmul ăsta, copilule. Moamă, ce nevoie aș avea de niște terapie. Dar nu, nu mi-o permit. Cred că în prima ședință doar aș plânge cu muci. Bine, asta am făcut și acasă, dar nu e același lucru. Ai nevoie să se uite la tine doi ochi înțelegători când faci asta. Să simți că-i de partea ta, chiar dacă-i dai 250 de lei pe 50 de minute pentru asta. A, nuuuu. Uite-o pe Simo cu tot grupul de mai devreme după ea. Au shoturi de tequila.

— Ia, e-am cerut și pentru tine! Dă peste cap! *Arriba, abajo, al centro y pa dentro!*

Până să-mi dau seama, dau și eu peste cap păhărelul și-mi ling buzele de lămâie și sare. Parcă mi se face foame. Numa' asta ar mai lipsi, să trebuiască să și mâncăm în oraș. Poate i se face foame lui Nico. Hai, nu mai cobi atât. Oricum – mă uit la ceas – e trecut de 12, tre' să fi intrat banii de la ta-su. Și până la salariul meu mai sunt 4 zile.

O să fim bine. Au terminat și Implant pentru Refuz, e delir, se dă din cap, se face salutul rockerilor. A fost mișto! Acum ne învăluie pe toți un fum mov. Nico arată ca un spiriduș în fumul ăsta. Se leagănă cu ochii închiși îndreptați spre plafonul clubului. Lumea se înghesuie spre ieșire. Mai stau puțin, nu are rost să ne călcăm în picioare. Îl iau pe Nico de mână, îi lipesc capul de mine și mai plutim puțin. Cumva, parcă s-au estompat toate zgomotele și e o liniște mov în care am putea să plutim numai noi doi ca într-o plapumă imensă, pe sub care ne-am juca, pe sub care aș putea să fiu și eu mică, poate sora lui Nico. Pe sub plapuma mov ne-am îmbrăca în costume de personaje din povești, de elfi, de prințese, de piraiți...

Un curent rece mă face să-mi dau seama că s-a eliberat ieșirea. Îl trag pe Nico de mână.

— E gata? mă întrebă.

— E gata. Acum nu mai trebuie decât să găsim un taxi și într-un sfert de oră suntem acasă.

Aerul rece ne izbește fețele și în jur nici picior de taxi.

— Fatăăă, ce tare-a fost, e? sare Simo la mine dintr-un grup de mai departe, de pe marginea trotuarului.

— Da, a fost mișto rău.

Respir adânc.

— Mă bucur că-am făcut asta.

— Vezi? S-ascuți de Simo, că Simo zice bine!

— OK – OK, răd, da' nu mai e niciun taxi.

— Doar nu te duci acasă!

— Ceee? Da' unde să mă duc?

— Știi ce, fată, uite am vorbit cu Virgil, Miha și băieții să mergem la un bar foarte cool și ieftin fix aici, la cinci minute, pe Gabroveni.

— Hai, fată, ești nebună, uită-te la ăsta că e praf! Dau să i-l arăt pe Nico.

— Ce-are?

Cred că de la frig, Nico pare brusc foarte fresh.

Grupul așteaptă ceva mai încolo, gata să traverseze. Ne fac toți cu mâna.

— Hai, fetele, ne strigă Virgil.

Simo mă trage pe mine de-o mână și pe Nico de alta. ăsta țopăie.

— O.K., dar nu stau mult, să știi! strig în timp ce alerg să țin pasul cu ea.

— Hai să prindem verdele!

Ștefania Mihalache

Ea are un fix să prindă verdele. Dacă se face roșu la semafor, pentru Simo e o înfrângere personală.

— Nici io nu stau mult, fată! Numa' cât să bem un gin, e cel mai bun din oraș!

La bar ne așezăm în stradă, pe niște scaune înalte în jurul unor butoaie. Nico e mega încântat, bate darabana în butoi. Eu, fără să vreau, țin ritmul cu piciorul. Virgil, Miha, Simo, și încă doi rockeri grași se așază de jur-împrejur. Toată lumea-i fericită și cu ochii sticlind. Stomacul mi s-a încălzit mișto, simt fiori prin el, dintr-o parte într-alta. Virgil se știe cu patronul barului, Bebe, care vine la masa noastră și se întreține cu el și cu Miha. Încerc să citesc pe buze ce spun, că e hărmălaie, dar nici ochii nu prea mă mai ajută. Intuiția nici atât, dar aia n-a prea fost vreodată prietena mea. Bebe s-a-ntors spre toată lumea și cred că a-ntrebat ce vrem, că Simo îmi dă un cot în coaste.

— Gin cu coacăze, e genial!

— Ce zice ea, mă execut prompt.

Mai arunc un ochi pe meniu:

— Și o Fanta pentru el, arăt către Nico.

15 lei ginul plus 7 lei Fanta e 22, rămân cu 10 lei.

— *Cool mum*, aud și mă-ntorc în stânga unde nici nu știu când s-a așezat tipu' ăsta gen *corporate* după o lună la Vaslui.

— Stai chill, *mother fucker*, îi aruncă unul dintre rockeri, de pe partea cealaltă a butoiului.

— Mbăăăă, da' erai tu acolo când io... pă mă-ta?

Rockerul se încruntă și vrea să se scoale la el, Bebe, un tip subțirel, cu bărbuță blondă (pare vopsită), dar fibros, îi pune mâna pe umăr:

— Lasă-l, că-i bou.

Simt un damf de rărie undeva lângă ureche, și tipul care tocmai a scăpat de bătaie îmi ia mâna și mi-o pupă apăsat și foarte ud:

— Iertați, domniță.

Îmi trag mâna.

— Îți dai seama că glumeam. Dar dacă ăla mi-o ridică la fileu... Și n-ar fi că mi-o ridică, da' mie nu-mi place să mi-o ridice bărbații, dacă mă-nțelegi... ultima parte îi iese cu o voce dogită.

Îmi bag buzele în paharul cu gin și trag aproape în piept lichidul colorat în roșu-roziu și înțepător, iar cu coada ochiului îi văd umerii zguduți de răs.

Printr-o mișcare de alunecare se sprijină cu obrazul pe umărul meu.

— Da' cu tine-ar fi altceva...

Mă trag instinctiv într-o parte, iar ăsta cade.

— Mami! Nico mi se agață de braț.

Dintr-o mișcare, Bebe e lângă el și-l prinde de gât cu mâinile lui subțiri, făcute clește:

— Bă, scursură, iar te-mbeți și faci scandal la mine, mă?

Și până să apuc să zic ceva, îl lipește p-ăsta cu fața de asfalt. Se aude și-un trosce, și-un pleoscăit, și-un hâc de parcă ăla și-ar fi-nghițit limba. Și-un urlet. Al lui Nico. Îi prind capul și-l țin lipit cu fața de corpul meu.

Pe urmă-l trag după mine ca nebuna pe stradă, pe străzi. Magazinele și restaurantele fug pe lângă noi, fețe vesele de tipe machiate și tipî cu freze de hipsteri sau punk fug pe lângă noi, guri deschise, guri cu țigări, guri care suflă fumul, guri cu țigări din care se vede doar capătul incandescent fug pe lângă noi, îl iau pe Nico în brațe și fug, și iar fug, și s-au terminat restaurantele, și mai fug puțin, și mi-am scrântit o gleznă, cred c-am călcat într-o groapă și mai fug puțin, Nico se zbate.

— Mama, lasă-mă jos, lasă-mă jooooos!

Urletul lui îmi străpunge până la urmă urechea și se transmite la văz, văd stația de autobuz, fără oameni, fără restaurante, fără pub-uri, o stație de autobuz, o simplă stație de autobuz, cu o bancă, cu pereți protectori de sticlă, cu reclame protectoare lipite pe ei și cu plăcuța protectoare pe care scrie ce autobuze trec pe acolo. Îl las jos și-l oblig să se așeze pe bancă. Se așază automat. Se uită la mine fix.

— Ești bine, puiule?

Se uită la mine la fel, cu aceeași privire fixă, serioasă.

Îl mângâi ușor pe cap, pe părul subțirel, ca de pisoi. Pun un genunchi pe asfalt, mă las la nivelul lui. Respiră egal, de parcă ar dormi.

— Nico, serios, ești ok?

Îi curg mucusii, dar nu pare să-l deranjeze.

Caut nervoasă în poșetă, printre toate nimicurile, un pachet de batiste de hârtie. Scot una și dau să-i șterg nasul, dar se trage înapoi. Și-atunci mă bușește și pe mine plânsul, fir-aș io să fiu de adultă responsabilă, și uite cum hohotesc pe geaca copilului. Nu vreau să-mi mai scot niciodată fața din geaca lui, nu vreau să mă uit în ochii ăștia ficși și nici în ochii lui normali și veseli de copil nu o să pot să mă mai uit niciodată, niciodată. Îi simt mânuța caldă pe după gât. Începe să se miște, să se înmoaie, să se încălzească. Vine înapoi.

— Da' ce-a vrut să-ți faci omu' ăla, mami? Îi aud vocea undeva în glugă.

Ștefania Mihalache

Strâng din ochi tare, tare. Nu vreau să-i deschid, dar trebuie. Acum îți ridici capul, te îndepărtezi un pas și te uiți la copilul tău. Nu. Ba da. Un pas în spate, hai. Te uiți. TE UIȚI.

— A vrut... a vrut să-mi zică un banc, la ureche. Atât, m-am uitat cât am putut, am terminat cu ochii în jos.

— Și de ce... celălalt... domnul ăla... (că eu așa l-am învățat, să zică domnul și doamna)?

Pe lângă noi trece, răsărit din senin, din întuneric, habar n-am de unde, un clovn. Nu-mi vine să cred. Și totuși. Păr multicolor, nas roșu, rotund, salopetă în carouri, două baloane albastre cu sclipici, tot.

— Cât costă un balon, vă rog? Adică... dacă sunt de vânzare...

— Șapte lei, dar vi le las la cinci pe amândouă.

Mă scotocesc repede în buzunar, mai am fix restul de la gin, zece lei. Îi dau una de cinci și-i smulg baloanele.

— Nico, ia uite ce ți-am luat!

Fățuca i se animă, e aia de altădată.

— Ce taree!

Zâmbește și agită ambele baloane. Clovnul se așază lângă noi pe bancă.

— Stați la 123?

Dau din cap.

— Să știți că vine foarte greu noaptea.

— Știți trucuri? Întrebă Nico.

— Normal că știu, spune clovnul.

— Nico, o fi oboșit domnul... clovn. Și ei obolesc, să știi. Îi zic cu gândul la ultimii 5 lei pe care-i mai am și pe care nu i-aș da pe un truc de clovn.

— Hm... ce fel de trucuri? Ca ăsta? Și-i scoate de după ureche o floare roșie.

— Oaaa! Cum ați făcut?

— Ce să fac, asta? Și-i scoate de după cealaltă ureche o monedă de 50 de bani.

Simt că mi se zbat tâmplele.

— Mai vreau, mai vreau!

Clovnul scoate un pachet de cărți de joc.

— Ia uită-te aici: alege-ți o carte și ține-o minte. Clovnul ridică ochii din teanc și se uită la mine, să vadă dacă sunt încântată că-mi distrează băiețelul. Face cărțile evantai, pe urmă le amestecă și-l pune să-și mai aleagă una și s-o țină minte, bineînțeles că le ghicește pe ambele și Nico e înnebunit.

— Dar cum se face? Vreau și eu să-nvăț...

— Eeeiii, meseria asta nu se-nvață, se fură! Dar uite, dacă vrei și e și mama de acord îți mai arăt ceva... și se uită din nou la mine.

— Știți ce, e foarte târziu și 123-ul nu vine, scot repede ultima bancnotă de cinci lei și i-o dau. Cinci minus cinci fac zero lei.

Văd un ING pe partea cealaltă a bulevardului.

— Hai, Nico, luăm un taxi și mergem acasă.

— Săru' mâna, doamnă, zice clovnul și bagă bancnota în buzunarul salopetei – un pătrățel jumate verde, jumate roșu.

— Taxi, yey! Auzi, da' nu putem să mai stăm puțin să-mi arate încă ceva? Că pe urmă fac și eu la școală și...

— Nu, altă dată! La revedere!

— La revedere, îngaimă și el, ținându-se de mâna mea și grăbind, forțat de mine, pasul.

Traversez cu el spre bancomat. Nu mor de bucurie să mă înfig în bani imediat ce-au intrat, dar n-am ce face. Bag repede PIN-ul, ziua de naștere a lui Nico – retragere numerar, da – 100, 200, 500, 900, hai 100 că dacă schimb mai mult e ca și cum i-am cheltuit deja – ce? Nu! N-are cum. Fonduri insuficiente. Ceva e greșit. Fonduri *fucking* insuficiente. Doriți o altă operațiune? Da, doresc! Interogare sold: 3 lei. Boul n-a virat pensia alimentară.

— *Fuuuuuuuck!* În șoptă îți pierzi suflul mai repede decât dacă urli cu voce tare, dar aia e, cât de cât tot folosește.

— Mami? Mi-e soomn! Nico s-a lipit de piciorul meu, bateriile îi sunt complet descărcate.

Îl iau în brațe. Are cam 30 de kilograme și de aici până acasă sunt vreo 2 kilometri pe jos. Hai că se poate.